

Problemy i wyzwania współczesnej katechezy

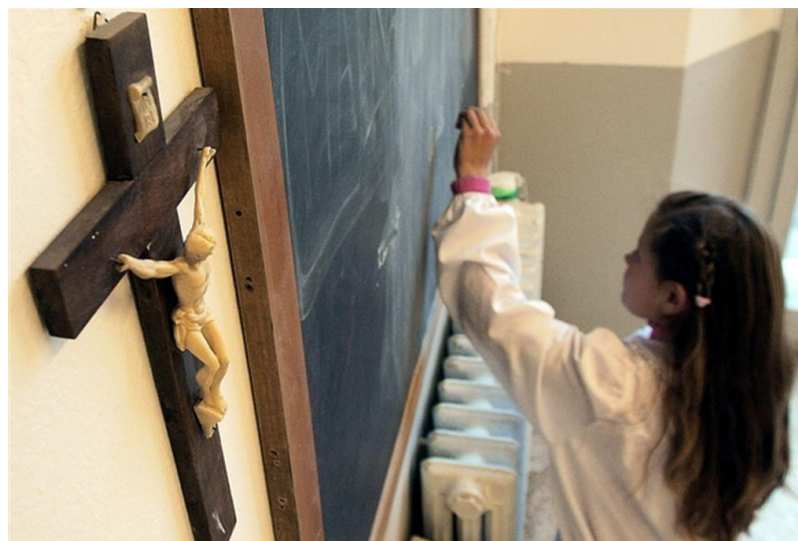
W – 72

3.10.2019 r.

Prowadzący:

ks. dr Jarosław Kotowski

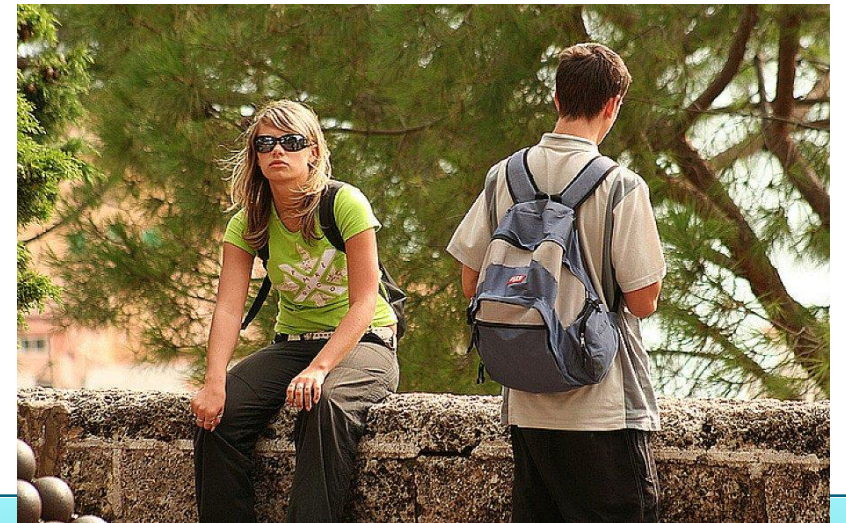
mgr Bogumiła Rzepnicka



Problem:

1. Młodzież, która odchodzi od Boga

<https://www.czasopismokatecheza.pl/arttykul/mlodziez-ktora-odchodzi-od-boga>



Młodzież, która odchodzi od Boga

Z dydaktycznego punktu widzenia nie jest łatwo postępować z młodzieżą, która odchodzi od Boga. Można nawet powiedzieć, że jest to jednym z najtrudniejszych zadań. Wymaga bowiem od katechety szczególnej koncentracji, dużej aktywności i właściwej precyzji, odpowiadającej możliwościom dziecka. Ogólne, a jakże często wspólne wielu katechetom jest przekonanie, że dzieciom w kwestiach wiary można zawsze „**coś powiedzieć**”, jest, niestety, pełne pułapek i zwodnicze.



Młodzież, która odchodzi od Boga



Młodzież, która odchodzi od Boga

<https://www.wykop.pl/link/5187815/comment/70205375/>

Młodzież, która odchodzi od Boga

1. Wielu młodych deklaruje się jako **niepraktykujący**. Ta kategoria nie ma związków z Kościołem, nie praktykuje wiary i niejednokrotnie nie jest w stanie powiedzieć dlaczego. Ich deklaracje często ocierają się o banał („nie mam czasu dla Boga”, „nigdy nie byłem religijny” lub „Kościół nie jest mi do niczego, a przede wszystkim do zbawienia potrzebny”) i świadczą o całkowitej ignorancji religijnej, nie chodzą do kościoła, nie uczestniczą w żadnych obrzędach kościelnych i uważają, że jest im z tym dobrze.

Młodzież, która odchodzi od Boga

Wierzący niepraktykujący

„W zasadzie przestałem chodzić do kościoła kiedy poszedłem do szkoły średniej i tak już zostało. Nigdy nie byłem superreligijny”,

„Nie praktykuję żadnej religii i nie chodzę do kościoła ani nie uczestniczę w żadnych obrzędach kościelnych”,

„Nie mam czasu chodzić do kościoła”.

Młodzież, która odchodzi od Boga

2. Zdarzają się młodzi **religijnie niezdecydowani**. Wielu z nich odchodzi z Kościoła i nie tłumaczy swojej decyzji. Pozostają otwarci, ale nie deklarują się. Ich zdaniem nie ma jednej dobrej czy złej religii. Dlatego nie potrafią żadnej zaufać, chociaż przeczuwają, że coś w religii jest. Wielu po odejściu skłania się ku jakimś formom duchowości, ale zupełnie odżegnują się od Kościoła.

Młodzież, która odchodzi od Boga

Niezdecydowani religijnie

„Nie mam konkretnej religii, bo jestem otwarty i uważam, że nie ma jednej dobrej czy złej religii”,

„Myślę, że coś tam istnieje, ale nie umiem wskazać jednej religii”,

„Obecnie skłaniam się ku duchowości, ale nie jestem pewien”,

„Wiem, że wszędzie mogę modlić się do mojego Boga”,

„Wierzę w siłę wyższą, ale do tego nie jest mi potrzebny Kościół”.

Młodzież, która odchodzi od Boga

3. Uważają, że **Kościół budzi w nich sprzeciw**, nie lubią go. Często ludzie popełniają zło z powodów religijnych. W oczach młodych ludzi religia chrześcijańska straciła swoją wiarygodność. Skandale, które popełniają ludzie Kościoła, nie zachęcają do okazywania zaufania tej instytucji. Nauczanie moralne budzi sprzeciw.

Młodzież, która odchodzi od Boga

Nie lubię zinstytucjonalizowanej religii

„Widzę, że zorganizowane grupy religijne bardziej dzielą niż łączą”,

„Myślę, że najwięcej zła popełniono z powodu religii”,

„Nie wierzę już w religię zinstytucjonalizowaną. Nie chodzę na nabożeństwa”,

„Uważam, że religia jest bardzo osobistą rozmową między mną i moim Stworzycielem”,

„Religia nie jest już religią. To biznes – chodzi tylko o pieniądze”,

„Skandale seksualne duchowieństwa”.

„Nauczanie Kościoła o homoseksualności – krytyka LGTB”.

Młodzież, która odchodzi od Boga

4. **Nie wierzą już w Boga**, ponieważ chrześcijanie postępują w sposób całkowicie niechrześcijański. Odchodzący młodzi ludzie na jakimś etapie swojego życia przekonują się, że wiara już ich nie inspiruje. Dlatego podejmują próby samodzielnych poszukiwań, uczą się, dociekają, podejmują decyzje, opierając się jedynie na własnych przeświadczeniach.

Młodzież, która odchodzi od Boga

Nie wierzę

„Zbyt wielu chrześcijan postępuje w sposób niechrześcijański”,

„Religia to opium dla ludu”,

„Racjonalne myślenie dyskwalifikuje religię”,

„Brak jakichkolwiek dowodów naukowych na istnienie jakiegoś Stwórcy”,

„W pewnym momencie zdałem sobie sprawę, że tak naprawdę nie wierzę”,

„Raczej dużo bardziej sam się uczę, badam i podejmuję decyzje, niż słucham kogoś innego”.

Młodzież, która odchodzi od Boga
Kryzys wiary młodzieży
sytuacja negowania teorii i praktyki wiary

Młodzież, która odchodzi od Boga

W sytuacjach kiedy dorastający młody człowiek kwestionuje wiarę w Boga, katecheci muszą mieć świadomość, że ten kryzys wiary, choć jest doświadczeniem trudnym, nie jest jednak dramatem.



Młodzież, która odchodzi od Boga

Co robić w takim kryzysie wiary?

Poszukajmy odpowiedzi w znanej nam przypowieści o miłosiernym Ojcu, którą wciąż na nowo odkrywamy (Łk 15,11–32).



Młodzież, która odchodzi od Boga

**Scharakteryzujmy
„kryzys wiary”
młodszeo syna**



Młodzież, która odchodzi od Boga

Odejście fizyczne

- ✓ zerwanie kontaktu z Ojcem,
- ✓ roztrwonienie potencjału otrzymanego od Ojca,
- ✓ korzystanie ze swojej wolności.

Młódzież, która odchodzi od Boga

Reakcja Ojca

Ojciec nadal kocha z całego serca, nie odbiera synowi wolności. Pozwala mu samodzielnie myśleć, decydować i działać zgodnie z własnym rozeznananiem, nie sprzeciwia się, milczy, daje dziecku to, czego się domaga i zaczyna oczekiwanie na powrót ukochanego dziecka.

Mądry Ojciec uczynił coś bardzo ważnego – **we właściwym czasie dał synowi doświadczenie domu**. W trudnej, a nawet można powiedzieć w beznadziejnej sytuacji, w jakiej znalazł się ewangeliczny uciekinier, pozostało w jego sercu coś istotnego – pamiętał o domu swego Ojca; o tym, że ktoś na niego czeka, że ma dokąd wrócić.



Młodzież, która odchodzi od Boga

**Scharakteryzujmy
„kryzys wiary”
starszego syna**



Młodzież, która odchodzi od Boga

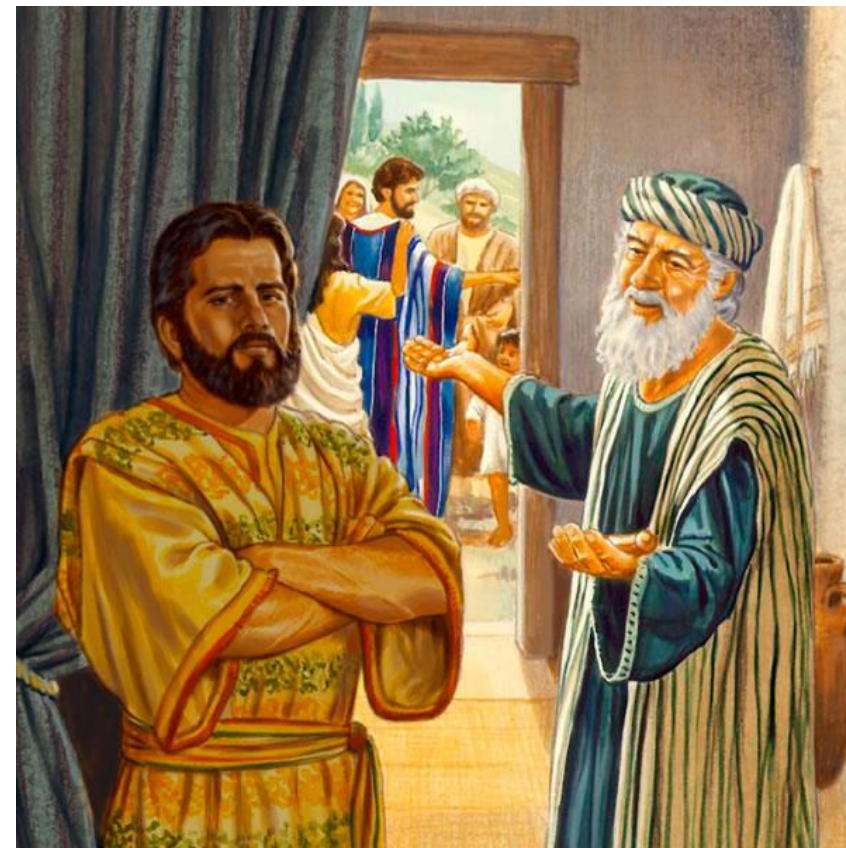
Odejście mentalne

- ✓ wątpliwości, żal, pretensje kierowane w stronę Ojca,
- ✓ zamknięcie serca na ojcowską troskę i miłość,
- ✓ ukryta niewierność,
- ✓ zawiść o brata.

Młodzież, która odchodzi od Boga

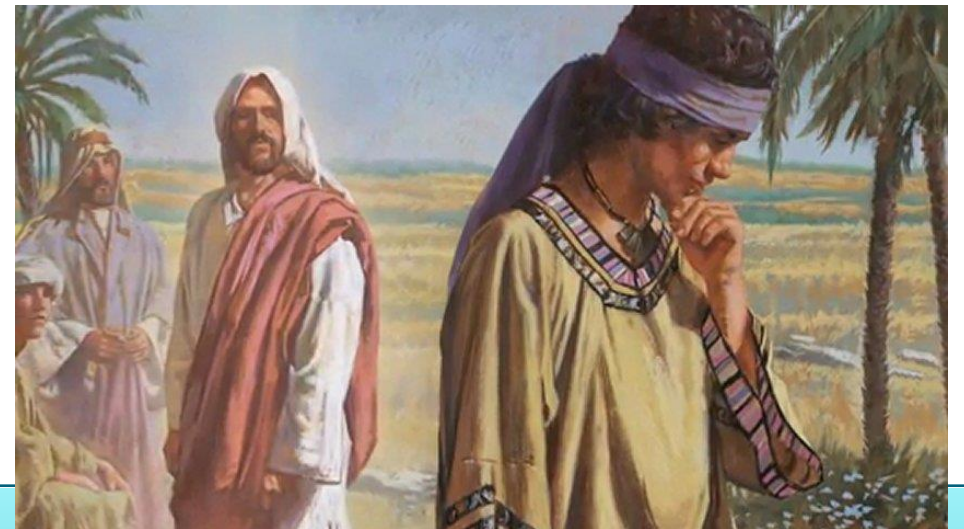
Reakcja Ojca

Ojciec stara się przywrócić synowi poczucie wspólnoty i więzi. Okazuje zrozumienie jego poczuciu niesprawiedliwego go traktowania. Pragnie go pojednać z bratem i przywrócić zerwaną z nim więź. Prosi o okazanie mu miłości i współczucia. Wskazuje na potrzebę radości z powodu jego powrotu i nawrócenia.



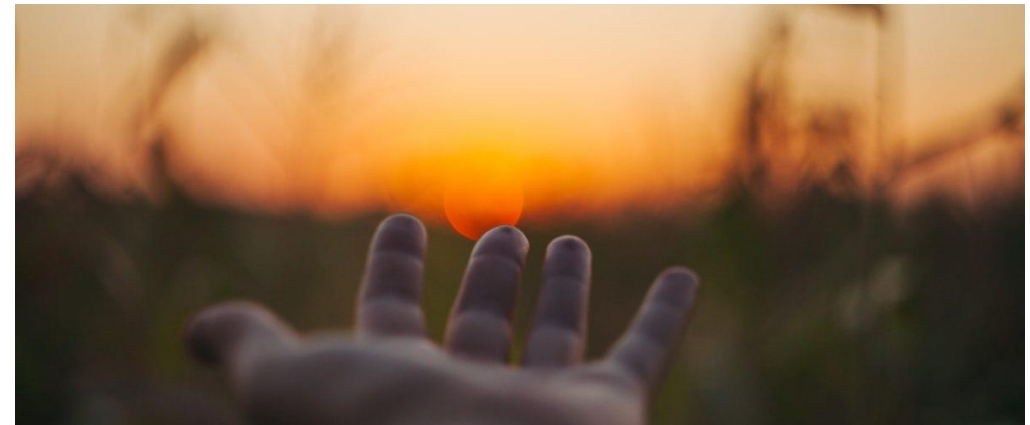
Młodzież, która odchodzi od Boga

Znając tę przypowieść i jednocześnie mając świadomość wiary jako Bożego daru, należy pamiętać o tym, **by nie odbierać młodym wolności**. Ojciec, każdego z synów traktuje indywidualnie i przedmiotowo, szanuje ich decyzje. W takiej sytuacji katecheta czy wychowawca sam odkrywa, czy swoją rolę sprowadza do więziennego dozorca, czy potrafi pozwolić bliskiej osobie, by odeszła. Warto również przypomnieć, że od Jezusa ludzie także odchodzili, a On pozwalał im odejść, np. bogaty młodzieniec (Mt 19,22).



Młodzież, która odchodzi od Boga

Aby uwierzyć, młody człowiek musi zobaczyć w religii coś takiego, **co go zafascynuje** na tyle, że będzie w stanie zaryzykować utratę wartości obowiązujących aktualnie we współczesnym świecie.



Młodzież, która odchodzi od Boga

Dla wielu młodych ludzi jest to trudne zadanie. Na pewno w takich sytuacjach, kiedy nasi wychowankowie odchodzą od Boga, warto rozmawiać. Warto szukać przyczyn „niewiary”, ale może jeszcze bardziej odkrywać wartość własnej wiary. Ważne jest, by te dyskusje były dzieleniem się własnymi przekonaniami i doświadczeniami, a nie manipulacją – ukrytym i podstępnie realizowanym pragnieniem, by młody człowiek przyjął nasze stanowisko.



Młodzież, która odchodzi od Boga

By dzielić się najwspanialszą nowiną świata,
katecheta powinien:

- ✓ Być autentyczny. Nigdy się nie stresuj, bądź szczery. Możesz zacząć od czegoś w stylu: „Wiesz, Bóg stał się dla mnie naprawdę ważny i chciałbym o tym z tobą porozmawiać”. Wyjaśnij, co Bóg uczynił w twoim życiu, ale nie staraj się mówić tak jak „święty”. Autentyczność oznacza, że życie zweryfikuje twoje słowa. Ludzi męczy fałsz.



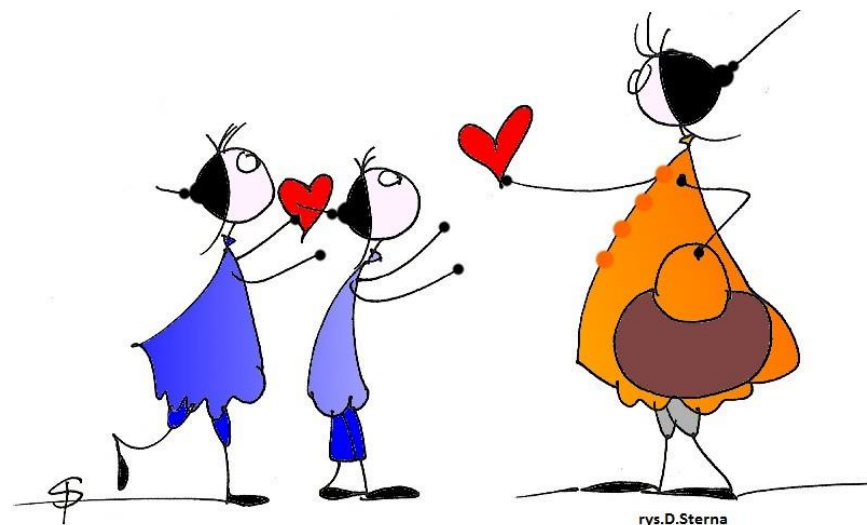
Młodzież, która odchodzi od Boga

- ✓ Być uważnym słuchaczem. Dzielenie się wiarą łączy się z zadawaniem pytań i słuchaniem odpowiedzi. To ma być rozmowa. Warto dowiedzieć się, co myślą ludzie, z którymi rozmawiasz. Możesz więc zapytać: „Jak twoim zdaniem ktoś staje się chrześcijaninem?” albo „Co trzeba zrobić, żeby znaleźć się w niebie?”.



Młodzież, która odchodzi od Boga

- ✓ Nawiązywać długotrwałe relacje. Autentyczność i umiejętność słuchania to ważne elementy świadectwa wiary, zwłaszcza jeśli połączysz je z ważną cechą: wytrwałością w relacjach z młodymi, którym dajesz świadectwo wiary.



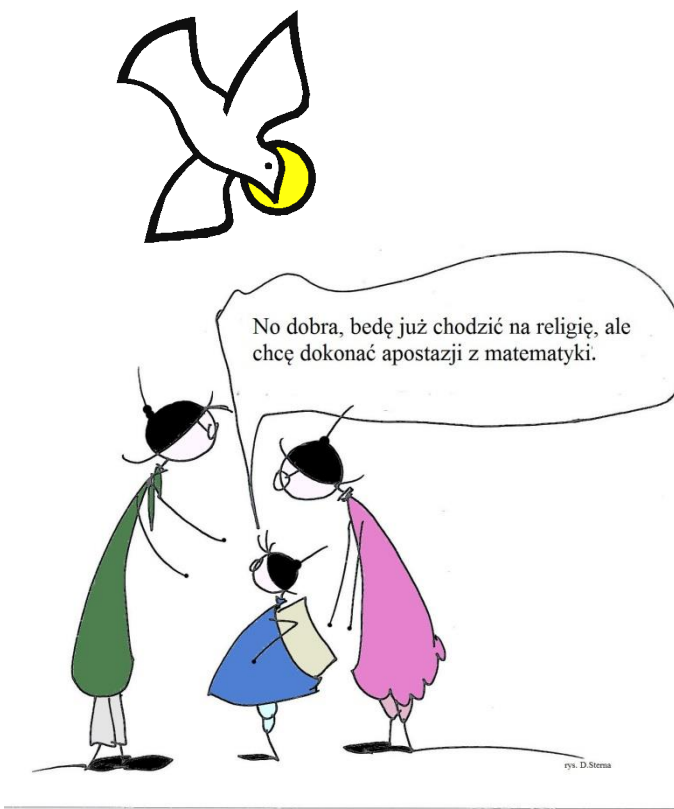
Młodzież, która odchodzi od Boga

- ✓ Oczekiwać, że Bóg będzie cię używał. Wielu ludzi na świecie może usłyszeć o Chrystusie właśnie dzięki tobie! Nie zdziw się, jak Bóg będzie cię używał, gdy zaczniesz mówić innym o twojej wierze w Chrystusa!



Młodzież, która odchodzi od Boga

- ✓ Pozostawić rezultaty Duchowi Świętemu. Sukces w dzieleniu się Ewangelią polega na podjęciu inicjatywy i podzieleniu się Jezusem w mocy Ducha Świętego, a pozostawieniu rezultatów w rękach Boga. Poleganie na mocy Ducha Świętego w świadectwie wiary oznacza przekonanie, że to On poprowadzi rozmowę, rezultat zależy od Boga. Zbawianie ludzi to nie twoje zadanie! Zbawianie ludzi to odpowiedzialność Boga. Twoja odpowiedzialność to im o Nim powiedzieć.



Młodzież, która odchodzi od Boga

„**Proszę pani, ja nie wierzę**” – Co robić w takiej sytuacji, na pewno okazać dziecku miłość, nie osądzać, nie wchodzić w jakiegokolwiek przepychanki, ale gorąco się modlić, dlatego w tym niełatwym dialogu proponuję **wskazówki**, według których można rozmawiać z młodymi:

- ✓ **Modlitwa.** Jak uczy św. Piotr Julian Eymard: ufajcie modlitwie, to wyjątkowy dar, który Bóg nam ofiarował. Dzięki niej uzyskacie zbawienie dusz, które Bóg dał wam i waszym bliskim. Dlatego polecaj swoich bliskich Bogu. Ufaj Mu. „Bóg zawsze odpowiada, bierze nasze modlitwy i stosuje je w najlepszy możliwy sposób”.



Młodzież, która odchodzi od Boga

- ✓ **Rozmowa.** Podejmując dialog, niech towarzyszy Ci pragnienie, aby Twoi wychowankowie powrócili do Kościoła i nawiązali osobistą relację z Bogiem. W takim też duchu rozmawiaj z nimi. Unikaj przemocy słownej, przymusu czy apodyktycznego tonu.



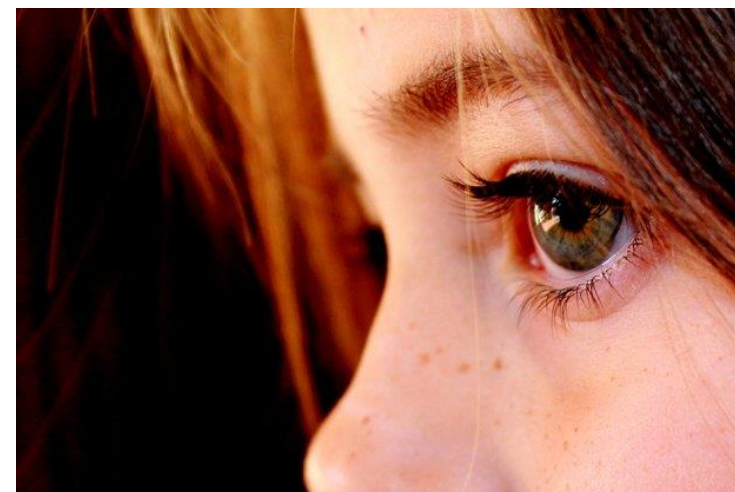
Młodzież, która odchodzi od Boga

- ✓ **Zrozumienie.** Bez jakiegokolwiek szacunku i próby wejścia w świat tych, którzy odchodzą, żaden dialog nie będzie możliwy. Zrozumienie ich motywacji staje się kluczem. Osoby odchodzące znajdują się w delikatnej sytuacji duchowej. Często ich religijność jest naznaczona zranieniami. Dlatego należy je traktować ze szczególną wrażliwością. Do kontaktu z nimi nie może nas popychać poczucie winy czy też wyrzuty sumienia.



Młodzież, która odchodzi od Boga

- ✓ **Zaproszenie.** Zaproszenie ma być szczerze i serdeczne. Potrzeba z naszej strony wyraźnego słowa, zwerbalizowania pragnienia. Inaczej wątpiący nie wrócą na łono Kościoła. Ważna jest tutaj wrażliwość i empatia. Dobrze byłoby stworzyć z nimi „okrągły stół”. Bierzmy przykład z Jezusa, który podczas posiłków skupiał się na towarzyszach, a nie na ich grzechach.



Młodzież, która odchodzi od Boga

- ✓ **Wolność.** Skoro Bóg szanuje Twoją wolność, Ty uszanuj wolność w podejmowaniu decyzji przez innych. Ucz się od Kościoła, który niczego nie narzuca, lecz tylko proponuje. Szacunek dla wolnej woli bliźniego to kolejny klucz otwierający z nim dialog.



Młodzież, która odchodzi od Boga

- ✓ **Siła osobistej wiary.** Bądź otwarty na wątpiących i poszukujących. Niech towarzyszy Ci przekonanie, że „Bóg wie lepiej niż my, że wszystkie wątpliwości, które oddalają od Niego, często powodują, że ci sami ludzie potem wrócą, by głębiej zamieszkać w Bożym sercu.



Młodzież, która odchodzi od Boga

- ✓ **Świadectwo.** W kontakcie z odchodzącymi nie wstydz się swojej wiary. Odrzuć dyskretny urok relatywizmu, który rozmywa chrześcijaństwo. Nie myśl, że ustępstwa w istotnych kwestiach zjedną ci osobę odchodzącą z Kościoła. Bądź pewien swoich racji, przekonań i doświadczeń. Mów o tym z uśmiechem.



Młodzież, która odchodzi od Boga

- ✓ **Pokora.** Jest ona niezbędna w dialogu z porzucającymi wiarę. Jeśli chcesz być wielki, mawiał św. Augustyn, zaczynaj od rzeczy małych. Połóż głęboki fundament pokory, skoro zamierzasz budować wysoko. W spotkaniu z odchodzącymi ważne jest, abyśmy podjęli rozmowę ze spokojem, świadomości własnych słabości. Nasze słowa mają im pomóc. Jeśli potraktujemy drugą stronę z pokorą, często odpowie nam ona tym samym. Jednakże gdy zaczniemy rozmowę agresywnie lub z przekonaniem o własnej nieomyślności, prawdopodobnie zareaguje tak samo i będzie się starała jak najszybciej zakończyć rozmowę.



Młodzież, która odchodzi od Boga

- ✓ **Cierpienie.** Czasami jedynym sposobem powrotu do wiary najbliższych może okazać się Twoje cierpienie. Jest ono, jak uczy Benedykt XVI, „wewnętrznym aspektem miłości”. Dlatego doświadczając go, ofiaruj je w słusznej intencji.



Młodzież, która odchodzi od Boga

- ✓ **Milczenie.** Jeśli słowa nie pomagają, czy może ich najzwyczajniej brakuje, po prostu zamilcz i bądź. Milczenie ma moc, jeśli używamy go, równocześnie deklarując miłość i mówiąc prawdę.



Młodzież, która odchodzi od Boga

- ✓ **Nadzieja.** „Jeśli kochamy aż do bólu, jak uczy Matka Teresa, Bóg daje nam swój pokój i radość”. Wobec odejść najbliższych nie porzucamy nadziei, ale czerpmy ją od Boga. Modlitwa jest uprzywilejowanym miejscem uczenia się nadziei.



Młodzież, która odchodzi od Boga

- ✓ **Świętość.** Życie chrześcijan ma mówić o Bogu. Kiedy nasi bliscy oddalili się od Kościoła, jak wskazuje papież Franciszek, Bóg prosi nas o stanie się świętymi, byśmy mogli oddać się Bogu i przyciągać innych do Niego w Kościele.



Młodzież, która odchodzi od Boga

Przyjmując, że **dążenie do pogłębiania więzi z Chrystusem stanowi drogę rozwoju wychowawczego uczniów**, katecheta powinien sam konsekwentnie tą drogą kroczyć. Nie może przecież skutecznie wprowadzać innych na ten życiowy szlak, jeśli sam nim nie wędruje. Zatem pogłębione życie duchowe, a zwłaszcza otwarcie na działanie Ducha Świętego, mają szczególne znaczenie dla właściwego rozwoju osobowego katechety i jego wychowawczego oddziaływania. Jak się bowiem okazuje, obok cech przyjaznej osobowości, uczniowie szczególnie wysoko cenią w katechecie jego postawę modlitwy. Zaufanie i autorytet moralny, jakim jest obdarzany katecheta, ma tu istotne zastosowanie. Szansę na twórcze oddziaływanie wychowawcze katechety na forum szkolnym daje jego otwartość na kontakty indywidualne z uczniem, zwłaszcza z doświadczającym osamotnienia czy zagubienia.



Młodzież, która odchodzi od Boga

Dlatego nie należy się wstydzić, że szukamy Boga, bo sami nie dajemy sobie rady. On czeka na nas tam, gdzie objawia się nasza wieloraka niemożność. Zmaganie się z własną słabością, kruchością i cierpieniem jest jednym z zasadniczych sposobów otwierania się na Boga i Jego miłość. Przysłowie „Jak trwoga, to do Boga” oddaje wielką prawdę o naszym życiu. Szukamy Boga, ponieważ bez Boga nie potrafimy nic dobrego uczynić, bez Niego nie potrafimy ani żyć, ani też umierać. Bez Boga nie potrafimy dobrze cierpieć. Święty Augustyn mawiał, że „raz wybrawszy, ciągle wybierać muszę”.



Aleksandra Białas, Młodzież, która
odchodzi od Boga,
Katecheta, 15 maja 2020
NR 3 (Maj 2020)

